

ний у 2005 році, в трьохпільній сівозміні після ячменю ярого сівалкою для прямої сівби Кінза. Дослідження проводились в 2018-2020рр.

Відмова від оранки дозволила мати на час сівби кукурудзи вищий на 12% запас вологи в метровому шарі ґрунту. Варто відмітити, що на період збирання різниця в запасах вологи між варіантом з традиційною оранкою і No-till не зменшилась, а зросла. Це посередньо свідчить про більше поглинання і збереження вологи у період вегетації кукурудзи на фоні No-till.

Необхідно, відмітити, що при No-till вегетаційний період кукурудзи подовжується (в серед-

ньому на 8-10 днів), що разом з іншими позитивними факторами сприяло підвищення урожайності. Але на фоні No-till відмічається і більш висока вологість зерна на період збирання у порівнянні з варіантом традиційної оранки.

Облік урожаю, проведений методом ручного збирання з усієї ділянки варіанту, показав, що при No-till урожайність кукурудзи склала 14,8 т/га проти 12,2 т/га при традиційному полицевому обробітку ґрунту.

Таким чином, в зоні Лісостепу No-till при застосуванні його як цілісної системи є прийнятним для кукурудзи.

УДК 633.854:551.5

Костюкєвич Т.К., кандидат геогр. наук,
асистент кафедри Агрометеорології та агроєкології
Одеський державний екологічний університет
E-mail: kostyukevich1604@i.ua

ОЦІНКА АГРОКЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЇ СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ЩОДО УМОВ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКА

Сьогодні соняшник є однією з найбільш поширених в сільськогосподарському виробництві олійних культур рослиною. У світі щорічно виробляється більше 10 мільйонів тонн соняшнкової олії. Соняшник використовується головним чином як олійно-білкова рослина, що дає харчову олію і білок, добре збалансовану за амінокислотним складом. Значну роль відіграє продукція соняшнику і в інших галузях харчової промисловості, особливо в кондитерському виробництві.

У зв'язку з тим, що найбільш адекватне вираження агрокліматичних ресурсів може бути реалізовано в агроєкологічних категоріях врожайності, нами була проведена агрокліматична оцінка умов формування продуктивності соняшника на досліджуваній території з метою раціонального використання цих умов для найбільш оптимального розміщення посівів.

Розрахунки проведено за допомогою моделі, яка була розроблена на основі базової моделі оцінки агрокліматичних ресурсів формування продуктивності сільськогосподарських культур А.М. Польового. В якості вихідної інформації використовувалися середні обласні дані спостережень на мережі гідрометеорологічних станцій Управління гідрометеорології Державної служби по надзвичайних ситуаціях України.

При оптимальному забезпеченні рослин соняшника теплом і мінеральним ґрунтовим живленням

максимальний приріст фітомаси посівів визначається приходом фотосинтетичної активної радіації (ФАР) за період і коефіцієнтом її використання. На початку вегетації значення ФАР становить 15,1кДж/см²·дек. Поступово збільшуючись, максимальне значення спостерігається на протязі липня – 16,6-16,8 кДж/см²·дек відповідно, далі спостерігається поступове зменшення надходження ФАР до 12,1 кДж/см²·дек наприкінці вегетації.

Максимальне значення приросту потенційного врожаю (ДПУ) спостерігається в третій декаді липня та становить 386 г/м²·дек. Далі спостерігається поступове зниження приростів до 275 г/м²·дек в кінці вегетації.

Максимальне значення приростів метеорологічно-можливого врожаю (ДММУ) спостерігається в третій декаді липня – 384 г/м²·дек. Наприкінці вегетації значення становить 265 г/м²·дек.

Максимальне значення приростів дійсно-можливого врожаю (ДДМУ) спостерігається в третій декаді липня та становить 338 г/м²·дек. Максимальне значення приростів в виробництві (ДУВР) також спостерігається в третій декаді липня – 206 г/м²·дек.

Отримані результати можуть бути використані при виконанні комплексної оцінки агрокліматичних ресурсів стосовно вирощування соняшнику та оптимізації розміщення його посівних площ на території Східного Лісостепу.